

ICT-trofee 2010 voor OSG Hendrik Mol in Schagen

Onvermoeibaar leerlingen

De winnaar van de ICT-trofee ziet zichzelf als een pionier op Kurzweil-gebied. "Tien jaar geleden begonnen we op school met een computernetwerk. Vervolgens schaften we als een van de eerste scholen Kurzweil aan", aldus Jan Willem Loots. Hij is nog steeds enthousiast over de verschillende toepassingen en blijft onvermoeibaar leerlingen en docenten van het OSG Hendrik Mol in Schagen stimuleren om het programma te gebruiken.

OSG Hendrik Mol in Schagen is een school voor voortgezet speciaal onderwijs, waar zo'n 150 leerlingen met problemen op het gebied van communicatie en taalverwerking (cluster 2 indicatie) lessen volgen. Jan Willem Loots is geschiedenisdocent en was lange tijd ict-coördinator. Hij werkt inmiddels 17 jaar op deze school en heeft de leerlingenpopulatie zien veranderen. "Toen ik in dienst kwam, bestond de groep leerlingen voornamelijk uit slechthorenden en kinderen met ernstige spraak-/taal problemen (ESM). In de loop der jaren zijn er steeds meer leerlingen met autismespectrumstoornis (ASS) bij gekomen. Wij leiden de leerlingen op voor een vmbo-diploma en bieden havo aan, geven ondersteuning bij het leren omgaan met de handicaps en stimuleren de leerlingen om hun talenten te ontwikkelen."

"Na twee jaar basisvorming in de onderbouw maakt de leerling een keuze voor een leerweg en sector in de bovenbouw. Om leerlingen meer keuzes te geven, hebben we samenwerkingscontracten - ook wel symbiosecontracten - afgesloten met vmbo-scholen in de omgeving. Daar krijgen onze leerlingen les van vakdocenten in bijvoorbeeld hout, metaal, elektrotechniek, voertuigtechniek en groen. Sommige leerlingen krijgen dus les op een andere school en mengen zich met de leerlingen daar."

Statige villa

De school begon in 1980 met elf leerlingen. Het waren slechthorende leerlingen en leerlingen met ernstige spraak/taal problemen. Zij kregen les in de statige villa, die nog steeds in gebruik is. Twee jaar later werd de school zelfstandig en vernoemd naar een gerenommeerd hoogleraar in de audiologie en foniatrice: Hendrik Mol.

Jan Willem Loots is een Kurzweilgebruiker van het eerste uur. "Niet lang na de introductie van het product waren wij een van de eersten die dit programma gingen gebruiken. Ik sta nog steeds achter de keuze als je kijkt naar de verschillende mogelijkheden van de software. Orthopedagoge Sytske Aukes was destijds werkzaam op school en gespecialiseerd in dyslexie. Zij beoordeelde welke ondersteuning een leerling met dyslexie nodig had en ik zorgde ervoor dat de benodigde ict-hulpmidde-

len beschikbaar waren. We zijn begonnen met vier computers. Later kwam een netwerkversie van Kurzweil op de markt en legden we een netwerk aan in school. Met de groei van het aantal leerlingen nam eveneens het aantal licenties toe. Want behalve leerlingen met dyslexie gebruiken ook leerlingen met taalverwerkingsproblemen de voorleessoftware in de klas. Het was de tijd van pionieren waarin de ontwikkelingen in de ict elkaar snel opvolgden en we regelmatig tegen onvoorziene technische problemen opliepen."

Om met de voorleessoftware te kunnen werken, moeten boeken gescand en bewerkt worden. Loots: "Vooral het uitvoeren van bewerkingen is een tijdrovende bezigheid. Gelukkig waren Joke Schuit en Jolanda Spaansen, beiden moeder van dyslectische leerlingen, bereid hun schouders eronder te zetten. Vervolgens boden zij aan om ook de staatsexamens te bewerken als een KES-bestand. Maar hiervoor was eerst toestemming van het College voor Examens nodig. De vicevoorzitter kwam op school

Jan Willem Loots is geschiedenisdocent en was lange tijd ict-coördinator. De school begon in 1980 met elf leerlingen. Het waren slechthorende leerlingen en leerlingen met ernstige spraak/taal problemen.

stimuleren

om zich te laten informeren over Kurzweil. Hij wilde nagaan of het bewerken van examenopgaven zonder kans op fraude kon worden uitgevoerd. Nadat hij zijn goedkeuring had gegeven, gingen Joke en Jolanda aan de slag om de teksten van één examenvak te bewerken. Dat was volgens mij nog nooit eerder vertoond. Inmiddels zijn de tijden veranderd. Dedicon kan op verzoek de examens voor alle vakken in Kes-bestand aanleveren. Kortom, alle teksten zijn inmiddels direct klaar voor gebruik”.

‘Kurzweilvraagbaak’

Intussen boekt Dedicon vooruitgang met het digitaliseren van de schoolboeken voor het basis- en voortgezet onderwijs. Een aantal methoden is daardoor inmiddels gedigitaliseerd, waaronder de geschiedenismethode van Loots. “Sommige andere collega’s daarentegen gebruiken bewerkingen van methodes of speciale materialen. Deze zijn niet digitaal via Dedicon beschikbaar. In zo’n situatie moeten ze deze zelf scannen en bewerken”.

Omdat Loots les geeft aan kleine groepen van 5 tot 10 leerlingen, kan hij elke leerling persoonlijk begeleiden. “Mijn ervaring als ict-coördinator komt goed van pas. Leerlingen vragen tijdens mijn les uitleg over computergebruik of krijgen instructies om met het voorleesprogramma te werken. Ik ben voor hen ‘Kurzweilvraagbaak’ en moedig leerlingen ook aan om de studiemogelijkheden van het programma te benutten, bijvoorbeeld bij het maken van een samenvatting, en die te kopiëren op een mp3-speler. Veel leerlingen komen uit de omgeving van Schagen en reizen elke dag per bus of trein. Ze kunnen de tijd nuttig gebruiken door naar ingesproken boeken of lesstof te luisteren op hun mp3. Daarnaast is er een optie om webpagina’s voor te laten lezen. Ook heel handig is de woordenboekfunctie voor Nederlands en de moderne vreemde talen, waarbij je met een dubbelklik op een woord de betekenis ervan krijgt. Ik ben nog van plan een centrale bibliotheek te bouwen van bepaalde woorden die vaak gebruikt worden. Als je dan enkele letters intypt, verschijnt met de woordvoorspeller al heel snel het hele woord.”

Naast zijn functie als docent had Loots ook een aantal ict-taakuren. “Vanaf het moment dat we op school Kurzweil zijn gaan gebruiken, geef ik docenten ondersteuning in het gebruik van ict-software in de les. Daarnaast vertel ik tijdens de informatieavond ouders van kinderen met dyslexie over het gebruik van voorleessoftware en de voordelen ervan. Leerlingen kunnen op alle schoolcomputers gebruik maken van de voorleessoftware, maar ook met een eigen laptop werken, tenminste als ze zelf de softwarelicentie aanschaffen. En dat kunnen niet alle ouders zich permitteren. De optie om leerlingen een usb-stick met het programma mee te geven naar huis is om veiligheidsredenen nog niet uitvoerbaar. De tweede optie om vanuit huis in te loggen op de server van school is technisch gezien wel mogelijk, maar niet wenselijk vanwege het gevaar van computervirussen. Waarschijnlijk maakt de directie binnenkort een beleidskeuze hoe we op een veilige manier voorleessoftware beschikbaar kunnen stellen aan de leerlingen, zodat ze op school en vanuit huis met het programma kunnen werken.” ■

Mark: “Mijn moeder heeft thuis al mijn schoolboeken gescand en bewerkt en vervolgens op de computer zet. Het was een gigantische klus”.

‘Al het leerwerk en huiswerk laat ik voorlezen’

In de brugklas viel Mark op omdat hij erg veel spelfouten maakte met Nederlands en Engels. Hij werd getest op school en bleek dyslexie te hebben. Mark ging aan de slag met Kurzweil. “Best een simpel programma”, zegt hij. Om ermee te kunnen werken, kreeg hij tekst en uitleg van Jan Willem Loots, zijn docent geschiedenis en tevens ict-coördinator van de school. “Daarna ging ik zelf aan de slag om te ontdekken hoe het programma werkte.”

Mark kocht een eigen laptop van het geld dat hij had verdiend met een krantenwijk. Zijn ouders hebben een Kurzweil-licentie aangeschaft, zodat hij ook thuis met het voorleesprogramma kan werken. “Mijn moeder heeft thuis al mijn schoolboeken gescand en bewerkt en vervolgens op de computer zet. Het was een gigantische klus.”

Mark is erg tevreden met de voorleessoftware. Hij gebruikt het voor alle vakken, behalve wiskunde. “Ik schrijf tegenwoordig de antwoorden van opdrachten in het werkboek. Dat gaat veel sneller dan typen met de computer. Ik heb wel typeles gehad, maar ben niet supersnel. Nu ik meer schrijf, wordt mijn handschrift beter en schrijf ik netter. Thuis kan ik lekker lui in mijn kamer op de bank liggen en hoef ik niet zelf te lezen, want al het leerwerk en huiswerk laat ik voorlezen.”

Naam: Mark, 16 jaar
Opleiding: 3e jaars Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL), sector metaal
Ambitie: eerst vervolgopleiding wapentechniek, daarna werken bij de Marine
Interesse: geschiedenis over Grieken en Romeinen, Wereldoorlog I en II
Sport: Kickboksen